No. 1818 Zaterdag 2 November 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

ALLERZIELEN.

Het was een wijs-menschkundige daad der Roomsch Katholieke Kerk, toen zij den stillen gedenkdag der dooden in haar kalender plaatste achter het gejuichvolle feest van alle heiligen. Dogmatische en zielkundige overwegingen gaven haar deze gedachte in; de liturgische beleving van het troostvolle geloofspunt over de gemeenschap der heiligen en het daaruit voortvloeiende innige gevoel van saamhoorigheid aller Kerkledematen vormden beiden het motief voor deze regeling.

De triumpheerende, strijdende en lijdende Kerk ontmoeten elkander in deze dagen; als middelpunt en spil staan daar echter de aardsche strijders, wier verhouding tot beide andere gedeelten van Christus 'Kerk Rome vooral heeft willen voorhouden. Want op den Allerheiligendag gevoelen de kinderen der aarde den innigen band, die hen en de gelukzalige hemelingen omstrengelt; zij, die nog staan met het zwaard des geloofs in de hand om den harden levensstrijd te beslechten, putten sterkte uit de eenheid in lidmaatschap van Christus' mystiek Lichaam met hen, die den kampprijs reeds hebben behaald, die voor eeuwig de lauweren der overwinning hebben bevochten.

Uit kracht dezer vereeniging helpen de gelukzaligen hun broeders op aarde door een vurig gebed voor den troon Gods, door overvloedige mededeeling van den rijkdom hunner verdiensten. Het is dan ook vooral op den Allerheiligendag, dat de strijdende Kerk met aandrang smeekt om hun voorbede; als Mozes heft zij hare armen omhoog om hen te vragen: „Vergeet toch uw broeders niet, die vertoeven in dit tranendal". En op de voorspraak dier hemelsche scharen stort de God van barmhartigheid een stroom van weldaden neer over het aardrijk, die allen sterkt en, door nieuwen moed gestaald, doet huiswaarts keeren..

Doch op den terugweg treft hun oor een droevig weegeklaag, een zang vol zielesmart, waaruit spreekt een wereld van onnoemelijk lijden, van bovenmenschelijke droefheid. Het is de bede van de lijdende Kerk in het vagevuur, de verstootelingen uit de lichtstad Gods, de geslagenen, die zich op dezen dag tot machtige drommen hebben aaneengesloten om, gelijk bedelaars aan de stadspoort, medelijden in te roepen met hun beklagenswaardigen toestand.

Immers ook zij worden besloten in dien gezegenden kring, waarbinnen de verdiensten en genaden van Christus als stroomen ineenvloeien; ook op hun ziel staat met Goddelijk bloed het merkteeken gegrift van het lidmaatschap der ééne, ware Kerk en daarom is de hulp der strijdende Kerk, die nog verdienen kan, ook hen voordeelig.

Allerzielen is hùn dag. Zij begrijpen zoo goed, dat hun broeders op aarde, die met de eene hand de weldaden des Hemels in rijke volheid hebben opgevangen, hen met de andere niet zullen afstooten; dat zij niet, gelijk de meedoogenlooze knecht in het Evangelie, hardvochtigheid zullen stellen tegenover barmhartigheid en zegening. De onderlinge liefdeband, de eigen-hulpbehoevendheid dier strijdende broeders is voor hen een waarborg, dat deze hun verlossingsmacht zooveel mogelijk zullen uitbuiten.

Want op dien dag legt God, Die zelf een schuld niet kan schrappen uit het boek der gerechtigheid, de sleutels van het Rijk Zijner barmhartigheid in handen Zijner aardsche kinderen, schenkt Hij hun volop gelegenheid de lijdende zielen schoon te wasschen in Zijn Goddelijk Zoenbloed en door talrijke aflaatverdiensten de deuren van hun kerker te ontsluiten.

Een natuurlijke drang en neiging in elk onbedorven gemoed richt zich naar het weldoen aan noodlijdenden, streeft naar opbeuring en hulp aan een behoeftige. Hoe zal dan de Christenziel, stralend in den glans der genade en geadeld door de bovennatuurlijke deugden van naastenliefde en dankbaarheid, zich wijden aan het liefdewerk jegens de zielen in het vagevuur, door hun reinigingsproces te verhaasten, ja te beeindigen.

En te meer omdat zij het zware, haast ondragelijke lijden van haar afgestorven broeders en zusters beseft, zal zij te gereedelijker de hand tot verlossing uitsteken. Want al kan zij de onmetelijke diepte dier smarten niet peilen, het geloof leert haar, dat ze menschelijke krachten haast te boven gaan. Immers behalve in de kwellende pijnen des vuurs bestaat hun lijden vooral in het ondragelijk gevoel, gescheiden te zijn van God, Dien zij innig liefhebben en Wiens grootheid zij één oogenblik hebben aanschouwd. Want toen de dood zijn killen adem over het lichaam deed heenglijden, ontvlood de ziel haar stoffelijk omhulsel en steeg omhoog, als op lichte vederen gedragen, tot vóór den rechterstoel van den Almachtige.

Dáár omstraalde haar de felle schittering van het goddelijk glorielicht, dáár werd Zij als verblind door den majestueuzen schijn van God's grootheid, toen zij den Vorst van hemel en aarde aanschouwde van aangezicht tot aangezicht.

En een brandende liefde overweldigde haar, toen zij voor zich zag het schoone voorwerp van al haar verlangens, dat alleen de volle bevrediging van haar strevingen en begeerten kan aanbrengen. In die ziel begonnen alle snaren te trillen en haar doorstroomde een vol, warm en krachtig jubellied, omdat zij den Beminde gevonden had, waarnaar zij versmachtte.

Dan— deze kostelijke zaligheid duurt slechts één oogenblik; plotseling verstomt alle jubel en de snaren ontspannen zich. De glorie, die haar omringt, toont aan die ziel tot haar grooten schrik de donkere vlekken, die haar aankleven; met ontzetting bemerkt zij, dat ook de ernstige blik van den Rechter hierop staren blijft en hoe Zijn aangezicht zich met droefheid en verwijt tot haar keert.

Dit beschaamt en vernietigt haar zóó, dat geen vonnis, geen uitspraak noodig is; een machtig verlangen bekruipt haar, zoo snel mogelijk te verdwijnen, deze bundels van licht te ontvluchten en onder te duiken in de vlammenzee van het vagevuur om zich te reinigen en aldus het beletsel voor de eeuwige vereeniging met God uit den weg te ruimen.

Doch steeds werkt dat oogenblik nog na, dat moment, hetwelk zoo bliksemsnel voorbijging, dat na een sprank van zaligheid een zware golf van smarten aanbracht. Zij kan dien aanblik van den Rechter niet vergeten, dien blik van genade en dien blik van verwijt. Deze pijnigende herinnering verteert haar, ontwikkelt een wroeging, die als een worm knaagt aan haar geweten. Als met vurige letters staat steeds haar het wachtvonnis voor oogen: „Niets, wat bevlekt is, kan den hemel binnengaan."

En zij ziet vóór zich de lange, lange scheidingsjaren, die haar afhouden van het Hoogste Goed, Dat haar onweerstaanbaar aantrekt. Vrij van haar sterfelijk lichaam, ontdaan van al het aardsche, tracht die ziel zich omhoog te werken, maar elke drang naar boven eindigt met een smartelijken terugslag, omdat God's hand haar verre houdt, omdat thans geen milde oogopslag van een barmhartigen Vader, doch de strenge blik van een rechtvaardigen Rechter op haar rust.

Het rijk van lankmoedigheid is voor haar afgesloten en zij is onder de poorten der harde gerechtigheid doorgegaan.

Wanneer een krijgsgevangene in een vreemd land de lange dagen zijner ballingschap zuchtend doorleeft en peinzend terugdenkt aan het vervlogen geluk, hoe moet dan dat heimwee naar zijn vaderland en ouderlijk huis aangroeien tot zielepijn, tot dagelijks wederkeerend harteleed. En toch— zijn lijden wordt nog verzoet door verkwikking-aanbrengende brieven zijner verwanten, zijn kwelling verzacht door de ontferming zijner medemenschen. Maar de zielen in het vagevuur, verstooten uit het Godsrijk door Hem, aan Wien hun geheele ziel hangt, gepijnigd door het hen omringende vuur, zien smachtend op naar het hemelsch vaderland en er is niemand, die komt stillen dat diepgevoelde heimwee naar het land van eeuwigen zonneschijn, hetwelk zij één oogenblik hebben betreden. Voor hen geen opbeurend troostwoord, geen versterkende genademiddelen der Kerk, geen offer, geen altaar, geen priester,—alle geestelijke zielekracht, die zij tijdens hun aardsche leven als door duizend poriën indronken, is voorbij en heeft achtergelaten een droeve, afmartelende herinnering. Van hen zegt Dante: „Met alle ongelukkigen gevoel ik medelijden, doch bovenal met degenen, die, als bannelingen levend, aan de poort van hun vaderland hun droomen aanschouwen."

En wat hun lijdend wachten nog verbittert is de kwellende gedachte, dat zij zelf de schuld zijn, dit eindeloos geluk nog te moeten missen.

Een nauwgezetter plichtsbetrachting, een weinig meer ijver, betoond in den dienst des Heeren en zij hadden deze plaats van marteling nimmer betreden. Dit ieder oogenblik te moeten inzien verhoogt nog den graad hunner ellende. Want terwijl slaap of rust den wereldling voor een korte wijle aan tijdelijke rampen ontrekt, waar verstrooiing hun tranen droogt, daar zijn de eenzame bannelingen van dit alles verstoken. Onafgebroken en met een ijskoude regelmatigheid gelijk de slingerbeweging van een hangklok klinkt het hun tegen: wachten—lijden, wachten— lijden.

Zelf kunnen zij niets meer verdienen, omdat de nacht is aangebroken, waarin niemand meer werken kan; zelfs hun geduldig lijden brengt geen verdienste aan en kan hun ballingschap met geen seconde verkorten.

Zoo doorleven de zielen in het vagevuur hun jammerlijk bestaan. Als behoeftig bedelaars zijn zij geheel en al aangewezen op de weldadigheid van hemel en aarde. Vandaar worden hun dan ook vooral op dezen dag rijke aalmoezen toegeworpen in den vorm van gebeden, verstervingen, aflaten en verdiensten.

De hemel reikt de hand aan de aarde, beiden strekken haar uit naar het vagevuur en straks komt er hulp opdagen van de gelukzalige verlosten voor hun aardsche bevrijders. Ziedaar de troostvolle wisselwerking onder de ledematen der Kerk, de practische beleving van het heerlijk geloofspunt over de gemeenschap der Heiligen.

Welk een troost en zielsberusting mist de ongeloovige wereld. De dood hunner geliefden slaat een onherstelbare wonde, veroorzaakt een niet te stelpen leed, bewerkt volgens hen een eeuwig afscheid, een nimmer-terugzien. De dierbare bestaat niet meer en met het stoffelijk omhulsel is ook de persoonlijkheid ten ondergegaan.

* * *

Allerzielen 1918. Meer dan vier jaren lang heeft de dood gezegevierd op de slagvelden, in lazaretten en hospitalen. Miljoenen mannen in den bloei hunner jaren of op den vollen, rijpen mannelijken leeftijd zijn gevallen als zijn prooi. Europa is in zwaren rouw en over de volle kerkhoven der steden en langs de eenzame grafsteenen der oorlogsvelden schrijden donkere, zwartgesluierde gestalten voort.

Het zijn de diepbedroefde weduwen, de achtergeblevene weezen van hen, wier plichtsvervulling het offer van hun leven eischte. Van hoevelen is een gelukkige toekomst verwoest, het levensgeluk afgesneden; hoevelen wachten donkere jaren zonder blijde lichtpunten, zonder een straal van zonnig leven. Maar het is de kracht van den godsdienst, die hen staande houdt, die sterkt en opbeurt, die hen de oogen vol vertrouwen doet opslaan naar den Vader van weduwen en weezen. Al is het hoofd gebogen, de gang onvast, in hun binnenste laait het geloofsvuur, dat misschien een oogenblik smeulde, weer op en doorgloeit hun door droefheid afgemartelde ziel.

En geknield op het graf hunner dierbaren, bidden zij voor den zielerust dier overledenen: „Moge het eeuwige licht hen beschijnen; Heer, verhoor mijn gebed." Dan gedenken zij de gevallen vrienden en medestrijders van hun geliefde dooden, die voor het vaderland hun leven gaven. En in hun „*De profundis*" sluiten zij ook de vijanden in, die immers slechts hun plicht volbrachten, ook hen, wier hand misschien aan hun echtgenoot, hun vader het leven benam.

Vandaag toch is het Allerzielen. In het aangezicht van den dood wijkt alle haat, in het andere leven heerscht een eeuwige liefde, die alle aardsche verhoudingen en nationaliteiten ter zijde schuift. Eén in het smartelijk lijden, verdienen allen medelijden, troost en gebed. En het is daarom dat op dezen dag uit alle Roomsche harten de bede ontwelt, die zich aansluit bij het officie der Kerk:

„Bevrijd, o Heer, de zielen van alle afgestorvene geloovigen van den band hunner misslagen. Moge Uwe genade hen bijstaan, opdat zij, het oordeel der wrake ontvluch-

De Bibliotheek.

Tegenover het kapitool ligt de Bibliotheek van het Congres.

Met tegenzin ging ik er heen. We hadden pas een aardig tijdje in het kapitool doorgebracht en ik was moe van 't slenteren. En nu weer een boekenkast inkruipen! Ik had er niks geen zin in. 't Zat zoo heerlijk in dien auto, 'k was er met zooveel pleizier ingestapt met het vooruitzicht op een flinken tocht door de mooie omstreken van Washington, en nu? Het ééne gebouw waren we nog niet uit, of we stopten alweer voor de hooge stoep van een tweede. Moest het zóó den heelen dag doorgaan, dan voorzag ik een mislukten uitgaansdag met heel veel vermoeienis. Maar de vrienden waren uiterst opgetogen over mijn bewondering van het Kapitool, ze wilden me nog een tweede staaltje van Amerikaanschen bouwstijl laten genieten. De Bibliotheek zou mijn bewondering tot geestdrift opvoeren. Dat was nu juist iets, wat me zou lijken.

Heelemaal niet! dacht ik bij mezelf. Boeken heb ik genoeg gezien, ik verlang nu naar frissche indrukken van een mooie natuur. Dát is het, wat ik zoo lang moest missen. Wijselijk hield ik mijn gedachte voor me en volgde hen gedwee, moeizaam alweer zooveel treden opklimmend. Ik dacht aan oude bestoven perkamenten, aan incunabelen, beroemde handschriften, middeleeuwsche verluchtingen en penteekeningen, die ik allemaal veel mooier gezien had op 't Vaticaan en 't Escuriaal, maar die, natuurlijk, verre overtroffen moesten heeten door wat ik hier aanschouwde.

Open gingen de deuren; een blank kunstvisioen in schitterend gepolijst marmer straalde me tegen. Geen boeken, maar beelden, bloemfestoen en bladertwijg, teer en mollig uit hard marmer en wit graniet.

Wat in de boeken stond, was in' dees' bouw gevaren.

De boeken zelf zag men niet, maar kunst en poëzie de bogen spannend over marmerzuilen, door wijsheid en wetenschap gegrondvest; muzen en graciën schalks schuilend onder de gewelven, waar in volle majesteit de goden en godinnen van het heidendom troonden als beschermers der nijvere beoefenaars van kunst en letteren.

Een koninklijk paleis voor beeldhouwkunst en schilderkunst, bouwkunde en sierkunst is deze Congresbibliotheek. Een weelde van marmer en goud en kleuren, in sierlijke lijnen en juiste verhoudingen, met de prachtigste lichteffecten.

Die voorhal betoovert u gewoon. Ge komt nieuwsgierig zoeken naar een boek, en ge staat eerbiedig stil in den heiligen tempel der Wetenschap. Minerva draagt de lichttoorts hoog boven u uit, aan weerszijden een breede marmertrap vrij latend, u uitnoodigend naar boven te willen gaan.

O, hoe heerlijk was de indruk dier breede galerijen ter halver hoogte rond de ruime leeszaal loopend. Die achthoekige ruimte wordt, 125 voet hoog, overdekt door een prachtkoepel van goud en ivoor en lange lichtvensters. De galerijen met breede balustraden en dubbele zuilenrijen aan den kant der zaal en vlakke boogvlakken langs de muurzijden doen denken aan stille plechtige kloostergangen met lage gewelven rond het zonnige binnenhof en langs de grafnissen der gestorven monniken. Maar het rijke mozaiek van den vloer, de kleurige schildering der wanden en de goudgloed der gewelven spreken te luid om uw verbeelding nog tijd te laten tot bespiegelingen uit het verleden. Dat verleden staat volledig voor u in lijnen en kleuren.

De hoofdboog is gevuld met lezende figuren, oud en jong.

Langs de trappen staan in marmerbeeld de werktuigkundige met kamrad, de jager met konijn, de wijngaardenier met druiventros en roemer, de landman met sikkel en korenschoof, de visscher met tuig en visch, de soldaat met helm, de chemist met blaaspijp, de machinist met stoomketel.

Boven de balustrade zweven de figuren van blij- en treurspel en poëzie. De Noordertrap wordt versierd met de beelden van den hovenier met hark en schop, Entomologist met vlindernet en doos, student met vijzel en boek, drukker met rol papier en pers, musicus met lier, natuurkundige met retort en slang, electricien met telefoon en electrisch licht, sterrenkundige met telescoop, wereldbol en compas. Over de balustrade zweven de figuren van schilder- en beeldhouwkunst en bouwkunde.

We gaan de eerste galerij binnen. Aan het eind daarvan, als een kapelletje, een heiligdom, vertoont de muurschildering de prachtfiguur der lyrische poëzie, met lauweren gekroond, de lier tokkelend. Gevoel, schoonheid, vroolijkheid en geestdrift omringen haar, evenals waarheid en godsvrucht.

Uriel, Comus, Adonis, Endymion en Ganymedes vullen de boogkopjes der nissen. Blijde herinnering sluit de poort.

De tweede galerij heeft als middenfiguur Paris aan het hof van Menelaus en Helena. De Grieksche mythen en volkssagen worden hier herdacht.

tend, de zaligheid van het eeuwig licht mogen genieten."

Allerzielen! Een dag van vreugde in het vagevuur, een dag van jubel in den hemel, een dag van weldaadsgeluk en troost op aarde.

Heerlijke vruchten van de gemeenschap der Heiligen.

Munthervormingen.

Lazen wij het vorige jaar reeds, dat de Bolsjewiki in plaats van de toen gangbare klinkende munt in Rusland nieuw zilver en goudgeld in omloop souden brengen, thans wordt uit Praag gemeld, dat in verschillende streken van Bohemen reeds goud en zilvergeld van de nieuwe Tsjecho-Slowakische staten in omloop is. Deze munten zijn van Fransch maaksel. De goudstukken hebben de grootte van een Fransche Louis d'or. Het zijn stukken van 20 Sokols (dit is de naam van het nieuw Tsjecho Slowakische geld.) De munten dragen aan de eene zijde de afbeelding van den Bradschin, te Praag, aan de andere zijde een Tsjechisch nationaal embleem. De randschriften zijn Tsjechisch en Fransch.

In aansluiting hieraan vermelden wij dat aan de „Msbd" door verschillende abonné's een vraag is gericht naar aanleiding van het feit, dat zij van hunne banken een aanschrijving hadden ontvangen, volgens welke deze banken zich genoodzaakt zagen de rekeningen in vreemde munt op te zeggen, tenzij de clienten zich bereid verklaarden bij een eventueele munthervorming het daaraan verbonden risico zelf te dragen. Ook de „Nieuwe Fin. en Kap." heeft dergelijke vragen ontvangen en heeft er zich eens op geïnformeerd, waarbij is gebleken, dat de banken niet enkel de houders van markenrekeningen, maar in het algemeen van rekeningen in vreemde munt hebben aangeschreven.

Het blad merkt hierbij nog het volgende op:

In Duitschland bijv heeft men den gouden standaard en is de rekeneenheid de mark. Deze nu wordt gelijkgesteld met ongeveer 0.36 gram fijn goud en stelt men eens dat de waarde der mark werd teruggebracht tot 0.18 gram, dan zou dit natuurlijk van enormen invloed zijn voor allen die gelden hebben te ontvangen of te betalen. Iemand die een schuld had van M. 10.000, zou die in plaats van met rond 3.600 gram goud, zooals vroeger, nu kunnen delgen met 1800 gram goud. Op deze wijze zouden dus alle schuldenaren sterk worden bevoordeeld en de schuldeischers in even sterke mate benadeeld. Wanneer nu iemand bij een bank h er te lande thans een tegoed heeft van M. 10.000 en Duitschland tot een munthervorming als de bedoelde overging, zou deze zich op het standpunt kunnen plaatsen dat hij marken van 0.36 gram fijn goud te goed heeft en niet zoodanige van 0.18 gram. Omgekeerd zou hij, die op markenrekening een schuld van M. 10.000 bij de bank heeft, mogelijk het standpunt willen innemen, dat hij zijn schuld kan voldoen in marken, zooals gangbaar in Duitschland op het tijdstip van betaling. Indien de marken op het oogenblik hier 32 cent waard zijn, zou deze koers na de munthervorming 16 cent worden. Stellen wij nu verder, om het voorbeeld zoo eenvoudig mogelijk te houden, dat de betreffende bank slechts deze twee rekeningen in vreemde munt heeft, dan is die wel gedekt, maar de debiteur betaalt haar marken van lagere waarde dan de crediteur van haar eischt. Ofschoon het nu niet zeker is dat de bank, wanneer zij het tot een rechtzaak laat komen, zou worden veroordeeld, is het van haar standpunt volkomen begrijpelijk, dat zij zich niet aan een risico uit dien hoofde wil blootstellen. Het is daarom dat aan houders van rekeningen in vreemde munt een verklaring als hierbovenbedoeld wordt verlangd.

Ook voor onze kolonie, waar verschillenden met Duitschland in rekening-courant staan, is deze nieuwe muntslag van belang.

Houden wij een oogje in het zeil.

Wijziging rechterlijke macht en rechtspleging.

Het publicatieblad No. 61 bevat het Koninklijk besluit van 6 Juli 1918 No. 72, waardoor de rechterlijke macht en de rechtspleging in burgerlijke en strafzaken in de kolonie Curaçao gewijzigd worden. De „Cur. Ct." schrijft hierover:

De instelling van „omgaanden rechter" wordt hierbij vastgelegd in ons rechtswezen. Zoodra dit besluit zijn beslag krijgt, worden de beide raden van justitie op St. Martin N. G. en St. Eustatius, benevens de kantongerechten op die 2 eilanden en op Saba ontbonden. Deze 3 eilanden zullen voortaan te zamen één kantongerecht vormen ol. het kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden, dat 3 zittingsplaatsen heeft, zoodanig dat alle kantongerechtszaken op het betrokken eiland zelf afgedaan kunnen worden. Als rechter op de Bovenwindsche eilanden treden bij beurten, telkens voor ten hoogste één jaar, de leden van het hof van Justitie op, die alsdan op een dier eilanden hun hoofdverblijf moeten vestigen en vandaar op bepaalde tijden beide andere moeten bezoeken.

Tevens wordt alleenrechtspraak in nagenoeg alle burgerlijke en strafzaken ingevoerd. Zaken waarop de doodstraf staat, worden berecht door een college bestaande uit den omgaanden rechter als voorzitter en twee kantonrechterplaatsvervangers als leden.

De rechtspleging in burgerlijke zaken ondergaat diep ingrijpende wijzigingen. De dagvaarding wordt afgeschaft en in de plaats daarvan treedt een verzoekschrift aan den rechter, die dag en uur van de behandeling bepaalt en partijen doet oproepen, ten einde alsdan te verschijnen met medebrenging van getuigen en bewijsstukken. Als de eischer niet kan schrijven, moet de rechter de vordering in geschrift brengen of doen brengen. Een verzoekschrift dat niet aan de eischen voldoet wordt door den rechter met mondelinge of schriftelijke opgave van redenen ter aanvulling of verbetering teruggezonden of teruggegeven. Bij de behandeling der zaak is de kantonrechter bevoegd partijen de noodige voorlichting te geven, haar te ondervragen en zelfs opmerkzaam te maken op de rechts- en bewijsmiddelen, welke zij kunnen aanwenden.

Aanteekening van hooger beroep geschiedt door eene verklaring ter griffie van het gerecht waar het vonnis is uitgesproken. De betrekkelijke memorie en de memorie van antwoord worden eveneens aldaar ingediend en na het verstrijken van de termijnen zendt de griffier de stukken aan het hof van Justitie op, welk college, na verhoor van den Procureur-generaal, zonder vorm van proces, op de stukken recht doet, tenzij het alsnog getuigenverhoor enz. mocht gelasten.

In verband met en ander wordt, ook voor het hooger beroep de verplichte praktizijnsbijstand afgeschaft. Echter blijven het examen, de titel en, indien de Gouverneur zulks bepaalt, ook de ambtskleeding der praktizijns bestaan.

De ambtshalve verdediging in strafzaken wordt ook afgeschaft. Voorloopige informatiën en gerechtelijke instructie worden door den kantonrechter zelf als rechter — commissaris gevoerd. Wijziging of aanvulling van de dagvaarding is toegelaten, indien eene overtreding is ten laste gelegd, mits de overtreding daardoor niet in een ander strafbaar feit verandere.

Het Koninklijk besluit bepaalt ook dat de kantongerechten op Curaçao, Aruba en Bonaire ontbonden zullen zijn op een door den Gouverneur te bepalen tijdstip. Alsdan zullen de drie Benedenwindsche eilanden evenens één kantongerecht uitmaken en zullen de leden van het hof als plaatsvervanger van den kantonrechter op het eiland Curaçao optreden. Bij de ontbinding van de gerechten op de Bovenwindsche eilanden zal het hof van Justitie met met een derde lid, en bij de ontbinding van de kantongerechten op de Benedenwindsche eilanden, met een vierde lid, benevens een substituutgriffier worden uitgebreid. De griffier en de substituut-griffier van het hof zullen als griffier van het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden dienst doen; op de Bovenwindsche eilanden treedt een door den Gouverneur aangewezen ambtenaar als griffier op.

Nederland.

Half September heeft er bij Weesp een ontzettend spoorwegongeluk plaats gehad, het grootste tot nog toe in Holland voorgekomen. Men telde reeds spoedig meer dan 35 dooden, doch een later bericht spreekt van meer dan 50. Het groot aantal gewonden was zelfs niet bij benadering aan te geven. Het „Huisgezin" schrijft over deze gebeurtenis als volgt:

„Men ziet de zware sneltrein-locomotief als het ware opgehangen in de spoorbrug over het Merwedekanaal tusschen het station Weesp en de Keulsche Vaart. De spoorbrug zelve is zoo zwaar vernield, dat de bogen uit elkaar zijn gerukt en versplinterd over het water hangen. De locomotief ligt geheel gekanteld en gevreesd wordt dat de brug, waar zij ten deele in hangt, het niet zal uithouden, de brugbodem dientengevolge zal bezwijken.

Alsdan komt de heele locomotief in de Vaart te liggen. Zeven groote personenrijtuigen, waaronder een D-wagen, een postrijtuig en een bagagewagen, liggen op of tegen de dijk of zijn heelemaal naar beneden gestort. Het ongeluk is gebeurd juist op het oogenblik, dat de twee sporen elkaar naderden, toen de locomotief de brug raakte. Op dat oogenblik is de spoordijk, die van het station Weesp tot aan het kanaal geregeld stijgt, vlak voor de brug bezweken. De aarden wal is over 50 meter weggeslagen en ligt in groote klonten in het aangrenzende weiland. Zooals wij reeds zeiden, zakten zeven wagens met den wegschuivenden grond omlaag. De locomotief werd dientengevolge weer teruggetrokken, de tender liep uit de rails en deed de zware machine kantelen. Slechts enkele rijtuigen bleven op de baan staan.

De slag was zoo geweldig, dat men te Muiden dacht aan een geweldig onweer en van de dreuning sprongen de ruiten van het blokhuis vlak voor de brug. Merkwaardig is, dat even te voren een goederentrein en een personentrein te dezer plaatse passeerden, zonder dat iets werd bemerkt.

De toestand, waarin de passagiers zich bevonden, gaat alle beschrijving te boven. Sommigen werd het hoofd afgeslagen, anderen misten de voeten. Men vond passagiers, hevig gekneusd in de bagagenetten hangen, terwijl onder en boven de wagens reizigers werden gevonden, wien de ingewanden uit het lichaam waren gedrukt. Juist toen wij aankwamen, zoo verhaalt een verslaggever, moest ten bij een dame beide beenen afgezaagd worden om haar uit den chaos van een verbrijzelden wagen te voorschijn te halen. Zij bezweek gedurende deze behandeling.

Met raderbaren van het Roode Kruis uit Weesp werden de gewonden naar Weesp en naar Naarden Bussum vervoerd, voor zoover uit de papieren bleek, dat deze menschen rondom het Gooi thuisbehoorden. Wie in Amsterdam woonachtig geacht werd, werd naar het Binnengasthuis aldaar vervoerd. Voor dit transport werden motorschuiten en sleepbooten gerequireerd, die toevallig in het kanaal lagen. Tal van zwaargewonden gaven den geest tijdens het vervoer. Een der passagiers stierf in de brancard, toen men met hem in Weesp was aangekomen.

Gelukkigerwijze bevond zich in den trein een geestelijke die, ongedeerd gebleven, onmiddellijk zich tusschen de puinhoopen bewoog, om beknelde zittenden en zwaar gewonden den laatsten geestelijken bijstand te verleenen. De machinist en de stoker kwamen, naar we vernemen, met den schrik en eenige schrammen vrij."

DE OORLOG.

Wij staan in het teeken van notawisselingen. Nauwelijks heeft Duitschland een antwoord ingezonden of Washington heeft het zijne klaar. Er wordt dank gebracht aan de tegenwoordige Duitsche Regeering voor de openhartigheid, waarmee zij spreekt, over de duidelijke verzekering, dat de nota niet is uitgegaan van hen, die tot nog toe de Duitsche politiek hebben beheerscht, doch van een Rijksdag, die door de groote meerderheid van het volk wordt gesteund. Dank ook voor de belofte, dat voortaan de regels der menschelijkheid in een beschaafde oorlogvoering van Duitschen kant zullen worden onderhouden.

Daarom is de president ook geneigd om zich met de regeeringen der geallieerden te verstaan over een wapenstilstand. Maar, voegt hij er aan toe, de eenige rechtvaardige wapenstilstand, die in aanmerking zal komen is een zoodanige, die waarborgt, dat de punten van overeenkomst worden nageleefd en die een hervatting van den strijd door Duitschland onmogelijk maakt. Willen daarom de geallieerden op de aangegeven voorwaarden vrede sluiten, dan zullen de militaire raadgevers dier landen te zamen met die van Amerika de voorwaarden en garanties van zulk een wapenstilstand vaststellen. Duitschland zal het beste bewijs van zijn goeden wil tot vrede toonen door het aannemen dezer voorwaarden.

Waarom thans buitengewone garanties zullen gevraagd worden, verklaart de president dan in het volgende.

Hoe belangrijk de constitutioneele hervorming in Duitschland ook is, het tegenwoordige Duitsche bestuur heeft zich nog niet genoeg kunnen vastzetten en biedt geen waarborg van toekomstig aanblijven. Bovendien zijn ook de huidige moeilijkheden door het tegenwoordige bestuur nog niet geheel ondervangen. En al kunnen toekomstige oorlogen onder de controle van het Duitsche volk vallen, de huidige oorlog is het niet geweest en die gaat thans de zaak over.

Het is duidelijk, dat het Duitsche volk geen macht heeft over de militaire autoriteiten van het Keizerrijk en met name de macht van Pruisen's koning in zake politieke controle is onverminderd gebleven; het beslissend initiatief ligt nog in handen van hen, die tot nog toe heer en meester in Duitschland waren.

Begrijpend, dat de wereldvrede thans afhangt van duidelijke woorden en daden van opwekking en aansporing, beschouwt de President het als zijn plicht ronduit te zeggen, hoe hard het ook klinke, dat de wereld geen vertrouwen meer kan stellen in het woord van hen, die tot dusverre de Duitsche politiek beheerscht hebben. Daarom kan bij het sluiten van den vrede en het goedmaken van de ontelbare onrechtvaardigheden en beleedigingen, in dezen oorlog bedreven, de regeering der Vereenigde Staten zich alleen verstaan met de werkelijke vertegenwoordigers van het Duitsche volk, die een grondwettelijk karakter dragen. Moet zij onderhandelen met de militaire leiders en de monarchistische autocraten van thans of is het waarschijnlijk, dat zij later, wanneer het op de vervulling der internationale verplichtingen aankomt, met hen te doen krijgt, dan ziet de regeering der Ver. Staten zich verplicht geen aanname van vredesvoorwaarden, doch een onvoorwaardelijke overgave te eischen.

Ziedaar de inhoud der Amerikaansche nota.

Langzaam, te langzaam volgens buitenstaanders, die op een snellere afwikkeling van zaken hadden gerekend, gaat de President verder het vredespad op. De erkenning, te onderhandelen met Ministers, die spreken uit naam van de Rijksdagmeerderheid en de overgroote massa des volks, was een reden voor hem om besprekingen met de geallieerden te openen. Hij is hier dus zeker van, anders had hij, gelijk hijzelf in zijn eerste nota zeide, niet aan de geallieerden voorstellen mogen doen. Waarom dan nog eens gevraagd met wie hij te doen heeft en terwijl de Duitsche nota toch klaar aangeeft, dat de vredestap van Kanselier en Rijksdag uitgaat, die de groote meerderheid van het volk achter zich heeft, twijfeling te uiten aan den algeheelen omkeer in regeeringsvorm, en diens duur? De gebeurtenissen aldaar, zooals de kabel hier ze weergegeven heeft, zijn wel van dien aard, dat de oude machthebbers voorgoed van het tooneel zijn verdwenen als richtinggaavers der Duitsche politiek.

De zinsnede, dat het Duitsche volk toch geen dwang kan uitoefenen op de militaire partij en dat de Keizer zijn macht volkomen heeft behouden en alle initiatief toch in handen is van degenen, die tot nu toe heer en meester in Duitschland waren, is voor ons onbegrijpelijk. En de kanselier zegt, dat het vredesinitiatief juist van hem en het volk uitgaat en Wilson erkent dit en besluit *dáárom*, aan de Entente voorstellen te doen. Waar bovendien het woord van deze ex-leiders der Duitsche politiek niet vertrouwd wordt en algeheele overgave wordt geëischt, indien de president met hen nog iets te maken zal hebben, beschouwen wij dit alles als een vingerwijzing aan het Duitsche volk, zich los te maken van het regeeringshuis, liefst voorgoed en zoo de meest democratische richting in te slaan, door b. v. hun bestuursvorm te belichamen in een Republiek.

De tijd ligt ver achter ons, dat Wilson zeide, zich met de Duitsche inwendige aangelegenheden niet te zullen inlaten.

Nog een aanmerking over deze nota in verband met de voorafgaande Duitsche. Deze laatste beloofde, dat voortaan geen *passagiersschepen* meer zouden worden getorpedeerd. Oorlogs- en handelsschepen dus wel; anders had de nota moeten luiden: geen „*schepen*" meer. De president maakt hier geen captie op, zegt niet: „gij moet ook beloven, geen andere schepen te torpedeeren," neen alleen, dat hij met genoegen heeft vernomen, dat de Duitschers de wetten der menschelijkheid zullen onderhouden. In dit punt houdt Wilson zich dus nog steeds vast aan hetzelfde beginsel, neergelegd in zijn nota aan Duitschland van Februari

---

Bellerophon, Perseus, Prometheus, Theseus, Achilles, Hercules, Jason en Orpheus in fijne, keurige schilderstukjes, verplaatsen u heelemaal in het land der oude klassieken.

De leeszaal voor de afgevaardigden van het Congres is wonder rijk aan marmeren schoorsteenmantels. De stralende vrouwefiguur, de Wet voorstellend, troont op hoogen zetel, gedekt door Minerva's schild, een vredesduive aan haar voeten met een bundel wetten en de weegschaal van het Recht. Aan de Waarheid met leliën getooid rijkt zij den eerepalm. De Vrede met den olijftak staat aan haar zijde, terwijl een stoere werkman rustig voorthamert onder de veilige hoede der Wet. Met een zwaard weert zij aan den anderen kant het listig Bedrog, Tweespalt met haar venijnige adders en Geweld met brandende toorts van zich af.

De leeszaal voor de deftige Senatoren heeft een goudgrond met zwevende figuren. De marmeren schoorsteenmantel draagt het gloriebeeld der Geschiedenis met links de nevenfiguren van Mythologie, Symboliek, de Sphynx en Pandora's doos, en rechts de eerbiedwaardige Overlevering met een schoonen jongeling aan haar voeten, gereed om op zijn lier in poëtische zangen de sagen te zingen, welke zij hem vertellen zal. De Pyramiden van Egypte, het Parthenon van Griekenland en het Colosseum van Rome staan als steenen geschiedstukken op den achtergrond.

De Doorgang tot de Algemeene Leeszaal laat in fijne miniatuurkopjes de voordeelen zien van een geregeld en goed Bestuur, van Vrede en Voorspoed, maar vertoont ook de nadeelen van een bedorven Rechtspleging en Wetteloosheid.

De derde Galerij heeft me echter het meest getroffen. Het middenstuk laat u daar genieten het Geluk van het Familieleven. De blijde moeder toont den vader zijn jongsten lieveling, terwijl de oudere kinderen hem vroolijk begroeten en Grootvader en Grootmoeder genoegelijk medeleven in de algemeene vreugde.

De boogkopjes van de zijnissen in dit Familie-heiligdom geven de volledige ontwikkeling van het Boek weer.

Aan het zeestrand richten de eerste aardbewoners steenstapels op ter herinnering aan groote familiegebeurtenissen. De Verteller gaat in later eeuwen de verschillende volksstammen langs, hun verhalend wat in de naburige stammen geschied is. Op een Egyptische pyramide ziet men een steenhouwer bezig met teekenschrift de heldendaden der Pharao's te vereeuwigen. De Amerikaansche Indiaan schrijft op een buffelhuid de ruwe daden van den krijg. Een monnik uit de Middeleeuwen zit diep over de perkamenten gebogen om door geduldig overschrijven de boeken te vermenigvuldigen. Ten slotte kijkt *Gutenberg* zijn eerste drukproef na.

Dat alles was mooi en leerzaam.

De Godsdienst, arbeid, studie, ontspanning en rust geven weer zoovele dankbare motieven aan de kunstschilders om de omgeving van het Familiegeluk passend te stoffeeren.

De laatste Galerij is aan de Muzen gewijd. Clio, Thalia, Euterpe, Terpsichore, Urania, Calliope, Erato en Polyhymnia stralen in volle schoonheid te midden van Voorzichtigheid, Moed, Vaderlandsliefde, Kracht, Matigheid, Justitie, Eendracht, Nijverheid.

Wijsheid en Verstand, Kennis en Wijsbegeerte en de vijf zinnen vinden ook daar hun afbeelding.

Maar al die poppen en beelden doen u te druk. Ge wilt boeken zien in een bibliotheek.

Enkele beroemde oude exemplaren, zeldzame werken, of eerste drukken en handschriften worden in glazen kasten tentoongesteld. Maar dat alles verhoogt uw indruk, dat ge eigenlijk meer in een kunstmuseum beland zijt dan in een bibliotheek.

O, U wondt boeken zien? Die zijn er genoeg! Meer dan anderhalf miljoen exemplaren. Zoo'n getal is gauwer uitgesproken dan de boeken gelezen kunnen worden.

Wilt ge weten, hoe veel dat is, begin dan maar eens langs de boekenkasten te loopen. Dat bezorgt u een wandeling van 44 Mijl, niet per auto, maar te voet.

Dank u, dan liever rustig in de leeszaal gezeten.

Men schrijft den titel van het verlangde boek op een stukje papier, doet het in een luchtdrukleiding, en binnen een paar minuten komt het boek langs ondergrondschen kabel voor u op tafel liggen.

Makkelijk hé!

De Congresleden hebben het nog makkelijker. Die behoeven niet eens naar hun mooie leeszalen over te steken.

Van het Kapitool uit seinen ze naar de Boekcentrale om kranten of boeken en langs ondergrondsche geleiding vliegen de gewenschte stukken naar het Kapitool.

Echt Amerikaansch! Waar of niet?

W.

1915 („Amigoe" 27 Maart 1915), waar hij zegt:

„Het recht op te eischen of uit te oefenen van *het aanvallen of vernietigen* van welk schip ook, dat een vastgestelde zône op de hooge see bevaart, *zonder eerst met zekerheid vast te stellen* (spat. *Red*) of het schip in kwestie aan een oorlogvoerende natie behoort of de aard van zijn lading valt onder contrabande, sou een daad zijn zonder weerga in de zeeoorlog-geschiedenis.

Wilson, het blijkt uit beide aangehaalde argumenten, keurt den onderzeeërsoorlog *als zoodanig* niet af, doch den *onrechtvaardig gevoerden*. Men kan toch niet zeggen, dat Wilson de distinctie niet bemerkt zou hebben of vergeten heeft daarop te antwoorden.

De belofte van Duitschland aan Spanje om alle onderzeeërs terug te roepen naar hun basis sluit heelemaal niet in de verzekering, dat er thans geen torpedeeringen meer zullen plaats hebben; dit kan zeer goed zijn om nieuwe instructies te geven aan de kapiteins. Trouwens volgens gezonde textcritiek moet deze belofte, waarbij geen verklaring is aangegeven, worden uitgelegd naar de meer duidelijke, die de mogelijkheid open laat.

Bovendien een telegram uit Londen verklaarde deze week, dat Duitschland aan Spanje zeven van zijn al daar geïnterneerde schepen heeft afgestaan en beloofde ze te zullen ontzien, mits zij *alléén in Spaanschen handelsdienst* werden gesteld.

De antwoordnota van Duitschland is gekomen, kort, bondig en naar ons toeschijnt, op eenigszins scherpen toon; misschien door de kortheid der zinnen. Men schijnt daar ontevreden te zijn over den langen duur der nota-wisselingen en te denken, dat Wilson de zaken op de lange baan schuift en noodeloos rekt. „Der Wörter sind genug gewechselt, nun lass' uns endlich Thaten seh'n." „De president," zoo heet het „kent de veranderingen, die hebben plaatsgegrepen en die, welke nog niet volvoerd zijn ten opzichte van de grondwettelijke vorming van Duitschland. De vredesonderhandelingen zijn gevoerd geworden door een volksregeering in wier handen de huidige constitutioneele macht berust. De militaire machten zijn ook onderworpen aan dit gezag. De Duitsche regeering verwacht daarom dadelijk de voorwaarden, betreffende een wapenstilstand, die de eerste stap is naar een rechtvaardigen vrede, door den president in zijn verschillende verklaringen beschreven."

Tot zoover de nota uit Berlijn. Zij ontkent dus categorisch, wat Wilson duidelijk noemt, n.l. dat de volksregeering geen macht heeft over de militaire partijen. En zij zegt het in een kort zinnetje zonder omhaal of omkleeding.

Neemt Wilson hiermee genoegen, dan kunnen de wapenstilstandsvoorwaarden worden bekend gemaakt. De militaire en maritieme attaché's van Wilson, Kolonel House en Admiraal Benson zijn reeds in Frankrijk aangekomen. Uit Engeland arriveerden Lloyd George, Minister Balfour en een staf land- en zeeofficieren. Volgens de Fransche bladen is generaal Foch vooral de man, die in dien oorlogsraad de Fransche belangen zal verdedigen en klare voorwaarden met duidelijke garanties zal eischen.

Nu meldde een telegram uit Londen, dat de bladen aldaar de voorwaarden der geallieerden voor een wapenstilstand bevatten, n.l. algeheele overgave der Duitsche vloot, ook van alle onderzeeërs en bezetting door de verbondenen van de vestingsteden aan den Rijn.

Ondersteld, dat dit bericht waar is en de Entente deze voorwaarden stelt, dan heeft Duitschland een zware pil te slikken; men kan deze voorwaarden niet bijster licht noemen. Wij zouden gaarne willen weten, wie deze vloot accepteert, waar ze wordt heengevoerd, naar Engeland of gedeeltelijk ook naar Frankrijk? Zou Duitschland misschien ook geen waarborgen vragen, dat hij ze bij 't aannemen der vredesvoorwaarden terugkrijgt? Nu 't onderling vertrouwen zoo geschokt, ja verdwenen is, zou het opleggen dier vloot in neutrale havens b.v. van Spanje voor Duitschland veiliger zijn. Want het is onze vaste opinie, dat deze „overgave" het karakter van een „*waarborg*" draagt m. a. w. dat de Entente niet zegt: „wij eischen uw vloot en die krijgt ge nooit meer terug, hoe de uitslag der wapenstilstandsonderhandelingen ook is, ook niet bij aanname onzer vredesvoorwaarden." Dit ligt, meenen wij, in de lijn der gebeurtenissen. Wilson zegt, dat de wapenstilstand zoodanig moet zijn, dat Duitschland niet in dien tijd van onderhandelen kan beginnen te strijden; men vertrouwt Duitschland niet, zooals de president zegt en daarom zullen zijn raadgevers tezamen met die der Entente waarborgen eischen. Welnu, dan vragen zij die natuurlijk te land en te zee, zoodat Germanje nergens plotseling het hoofd kan opsteken. Te land zullen de Rijnversterkingen bezet, dus ook in handen der Entente moeten gegeven worden, terwijl de vloot (natuurlijk is de krijgsvloot bedoeld) aan de beschikking van Duitschland wordt onttrokken, zoolang de onderhandelingen duren.

Nu kan de Entente bij de *vredes*voorwaarden wel eischen, dat Duitschland zijn krijgs- of handelsvloot of een gedeelte van beiden moet afstaan als schadeloosstelling voor het torpedeeren, maar *thans* is, houden wij, nog niet beslist, dat Duitschland zijn vloot absoluut kwijt is.

Wapenstilstandsvoorwaarden plegen steeds zwaar te zijn; in '71 (26 Jan.) moesten de Franschen de forten van Parijs en al het oorlogsmateriaal afstaan; Rusland moest het vorig jaar zijn vloot tijdelijk afgeven; Roemenië al zijn krijgsvoorraden en een vrijen doortocht laten naar Bessarabië, van Bulgarije vroeg de Entente onlangs het geheele spoorwegnet met alle havens. Doch evenals Frankrijk, Rusland en Roemenië dit alles terugkregen, toen de vrede was geteekend, zoo zal, denken wij, ook Duitschland zijn vloot terug ontvangen met eventueelen aftrek van schadevergoeding.

De laatste berichten over den toestand bij Holland natuur geeft een telegram uit A'dam.

Het „Berl. Tagblt" zegt, dat er geen twijfel over bestaat, of de militaire kringen zullen den keizer verzoeken de vredesvoorwaarden van Wilson te verwerpen en door te laten vechten tot het einde. Doch de Keizer heeft niet meer alles te zeggen. Engelsche berichten vertellen, dat hij wil aftreden, of zich omvormen tot president eener republiek (bedoeld zal zijn; constitutioneel vorst) gelijk de koningen van Engeland, België en Italië.

Ludendorff vroeg en verkreeg ontslag. Liebknecht is uit de gevangenis ontslagen door het volk. Vreemd blijft, dat wij niets meer hooren over den toestand in België, wel over hardnekkige gevechten in Noord Frankrijk, waar de Duitschers voet voor voet terugwijken. Italië heeft een nieuw offensief ingezet aan Brenta en Piave en met de hulp der Engelschen namen zij reeds 33.000 gevangenen en honderden kanonnen. Ook in Oostenrijk's binnenland gist het geweldig. Burian is weg en Graaf Julius Andrassy, de man van Hongarije is eerste Minister. Hij moet van Keizer Karl opdracht hebben, de onafhankelijkheid van zijn land voor te bereiden. Wilson antwoordde per nota, dat het oude Oostenrijk-Hongarije niet meer bestaat, daar o. a. de Tsjecho-Slowakken vrij zijn en dat Keizer Karl daarom in naam van de hem nog getrouwe volkeren vrede moet vragen. Nogmaal drong Keizer Karl op onmiddellijke vredesonderhandelingen bij Wilson aan.

De Engelschen namen deze week Aleppo, een stad in Noord-Syrië en spoorwegstation aan de lijn Constantinopel-Bagdad; nu staan zij in Klein-Azië dicht bij Armenië. Van de „long way to Constantinopel" begint nu wat te komen.

Hopen we op vrede, vóór zij er zijn.

*
* *

Volgens de laatste berichten, heeft Turkije zich onvoorwaardelijk overgegeven en eischt de Entente vrijen doortocht door de Dardanellen voor oorlogschepen naar de Zwarte Zee.

Oostenrijk heeft reeds 50.000 gevangenen verloren; 10 zijner divisies moesten ingesloten zijn en de opperbevelhebber zou aan generaal Diaz een onmiddellijken wapenstilstand hebben aangevraagd.

Berichten uit de Kolonie.

P. Bethencourt. ✠

Na een langdurig lijden, met christelijk geduld verdragen, stierf Donderdagmiddag onze geachte collega, de heer P. Bethencourt, medefirmant van de firma A. Bethencourt & Hijos en mederedacteur van het „Boletin Comercial."

Lange jaren heeft de overledene zich gewijd aan de journalistiek en zich hierdoor voor Curaçao zeer verdienstelijk gemaakt.

Aan naastbestaanden en vrienden, vooral aan onzen geachten collega, M. Bethencourt, betuigen wij bij deze onze hartelijke deelneming in dit smartvolle verlies en hopen evenals zij, dat Gods barmhartigheid zich over de ziel van den ontslapene moge ontfermen.

Spaansche Griep.

Deze epidemie, die op haar reis om de wereld ook ons eiland met een bezoek vereert, heeft in de afgeloopen week een groot aantal slachtoffers op het ziekbed geworpen, helaas zelfs den dood van verschillenden opgeëischt. Zoowel in de stad als buiten deden zich bij velen de symptomen dezer ziekte voor, die, hoewel op zich zelf niet gevaarlijk volgens de geneeskundigen, door complicaties een ernstig karakter verkrijgt.

De scholen zijn deze week gesloten geweest, de kerken minder bezet, de cine's lang niet propvol, op straat heerschte niet die bedrijvigheid als anders. Bijna in elk huisgezin had de griep zijn intrede gedaan. In het St. Elizabethsgasthuis zijn reeds meer dan 60 lijders binnengebracht, waarvan er 5 gestorven zijn.

De „Philadelphia" kwam j.l. Zondag van La Guayra aan met de quarantaine-vlag in top. Ook daar loopen de gevallen in de duizenden, evenals in Caracas. De epidemie, die van Venezuela uit zijn route door Zuid-Amerika maakt, schijnt in die streken meer dooden op te vorderen dan hier. Tenminste in Venezuela en Bogota, (waar ruim 20.000 menschen zijn aangetast) is het sterftecijfer hoog.

Uit de Vereenigde Staten komen ook ernstige berichten en veel gevallen met doodelijken afloop worden gemeld. Dit vooral in verband met de hevige koude aldaar, waardoor licht longontsteking kan ontstaan.

Wij geven onzen lezers den raad, bij de geringste verschijnselen, hoogen koorts en veelvuldig hoesten, het bed te houden en een geneesheer te ontbieden, diens raad streng op te volgen en zich niet in 't publiek te begeven alvorens geheel genezen te zijn. Dan snijdt men ook het gevaar van overbrenging volkomen af.

Protestaanteekening.

Door ruim honderd voorname Curaçaosche ingezetenen is een stuk opgezonden aan den Minister van Koloniën, waarin zij betuigen, onaangenaam getroffen te zijn door het gemaakte onderscheid tusschen Curaçaoënaars en Hollanders in de ontwerpverordening op 't verleenen van buitenlandsche verloven; tevens door den wensch, in de Eerste Kamer tot uiting gekomen, „dat zooveel mogelijk de uitoefening van het gezag op de Boven- als Benedenwindsche eilanden aan ambtenaren uit Nederland zou worden toevertrouwd." Ofschoon Minister Pleyte dezen wensch niet onderschreef, zeker niet als vasten regel, plaatste hij toch in de „Stct." van 19 Juli '18 een oproeping aan gegadigden voor het ambt van Adm. v. Financiën, wat reeds meer dan acht maanden door een Curaçaoënaar wordt waargenomen en, die reeds door den Gouverneur is voorgedragen voor een vaste benoeming. Ook laat de benoeming van een gezaghebber op Saba op zich wachten, voor welk ambt eveneens een Curaçaoënaar is voorgedragen. Dit alles geeft den indruk, dat er Nederlanders voor zullen uitkomen en aangezien er in de kolonie zelf geschikte krachten worden aangetroffen, komen de onderteekenaars met nadruk op tegen een eventueel dergelijk Regeeringsbesluit, waarin zij een onverdiende achteruitstelling der Cur. ambtenaren en een beleediging voor de geheele bevolking der kolonie zien. Ofschoon 19 Juli al lang achter ons ligt, hopen wij toch voor de onderteekenaars, dat het opgezonden stuk niet te laat komt voor de inwilliging hunner verlangens, wenschen hun tevens toe, dat Minister Idenburg een gunstig oor leent aan hun rechtmatig protest.

Tijdseinvlag.

Naar het „Bob Opm" mededeelt, brengt de heer Molenkamp ter kennis van het publiek, dat voortaan 's morgens om elf minuten voor twaalf de Hollandsche vlag zal geheschen worden op een der torens van het Riffort, om twaalf uur precies verdwijnt deze. Zulks om den juisten tijd aan te geven, die door het Amerikaansche station Arlington wordt geseind.

Goed uitkijken dus! De brugmachinist, die het 't best kan zien, zal op dat oogenblik wel een fluitsignaal geven, denken we.

Inspectie.

Men schrijft ons uit Aruba:

De heer Meerdink, Inspecteur v. h. Openb. Onderwijs, wordt de volgende week hier verwacht. Hoe onhartelijk het ook klinkt, wij hopen, dat de heer Meerdink zijn voorgenomen schoolbezoek nog wat uitstelle. Voor eerst heerscht hier overal de Spaansche Griep en zijn er veel kinderen ziek, waardoor 't schoolverzuim dus zeer groot zal zijn. Bovendien zijn de gezonde kinderen van buiten overal bezig hun ouders te helpen met het planten. De Inspecteur zal dus de helft der scholen niet zoo gevuld zien als zij buiten deze epidemie en in een ander jaargetijde zijn.

Schoolbezoek.

De Inspecteur v. h. Openbaar Onderwijs heeft 15 Oct. de scholen te St. Willibrordo en Barber bezocht; 17 Oct. die v. h. Weeshuis te Habay en van S. Martha. Naar Bonaire vertrokken den 19en, keerde hij den 29en alhier terug.

Hoopvol.

Een bericht uit Amsterdam meldt, dat de Hollandsche Scheepvaartmaatschappijen voorbereidingen treffen, de oude routes weer te hervatten, zulks in verband met het geweken duikbootgevaar.

Wij hopen dan spoedig de Hollandsche steamers weer in onze haven te zien.

Brand.

Een van de beide werklieden der Bataafsche, die met zware brandwonden in het gelaat, naar het St. Elizabethsgasthuis werd vervoerd, is aldaar na een smartelijk doch geduldig verduurd lijden, overleden.

Kamer van Koophandel.

Donderdag 14 Nov. a.s. van 9 tot 12 uur v.m. zal de verkiezing van 3 leden van de K. v. K. plaats grijpen ter voorziening in de vacatures, ontstaan door het periodiek aftreden der heeren, H. J. Cohen Henriques, G. A. Winkel en D. de Marchena Jr.

Officieele berichten.

Aan Mej. H. F. E. Stel, onderwijzeres 3de klasse aan de Wilhelminaschool alhier, is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

De bediende bij den Openbaren Gezondheidsdienst A. Durand is uit 's lands dienst ontslagen.

Aan den boschwachter op Bonaire Jan Gerardia is tot herstel van gezondheid zes weken verlof verleend.

Aan Mej. Alicia P. Beaujon, kweekelinge aan de Wilhelminaschool alhier is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Wegens ziekte onder het personeel is de post voor D. T. op het Riffort alhier van af den 30n October dj. van 12 uur 's nachts tot 7 uur 's morgens tijdelijk gesloten.

HAVEN-NIEUWS
VAN 26 OCT. – 9 NOV.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	A. Johanson	25 Oct.	Maracaibo	30 Oct.	La Guayra
Philadelphia	G W Goodman	27	La Guayra	27	New York
Merida	A. Johanson	1 Nov	La Guayra	4 Nov.	Maracaibo
Caracas	H. Hilchborn	2	New York	2	La Guayra
Merida	A Johanson	7	Maracaibo	?	?
Caracas	H Hilchborn	7	La Guayra	7	New York
Samson	Bosse	?	Gulfport	3 Oct	Gulfport
Don Alberto	Acuña	?	Maracaibo	21	Maracaibo
W. Golding	?	24 Oct	Norfolk	27	Pto Colombia

Door den ongeregelden dienst en de onzekere dagen van aankomst der booten uit New York, geeft het bovenste lijstje de data slechts bij benadering aan.

Schooners	Aankomst	van	Schooners	Vertrek	naar
Araminta	26 Oct	Tucacas	*20 de Julio*	26 Oct.	Aruba
Gaviota	28	Pto Cabello	*Refugio*	26	Aruba
Lelia	29	Bonaire	*Lelia*	29	Aruba
Felicidad	30	Maracaibo	*Viuda Alegre*	29	Barbados
Nilda	30	Felicidad	*Sapajou*	29	Martinique
Favorita	30	P Cabello	*Maria*	30	S Domingo
Graciosa	30	P Cabello	*Araminta*	30	Pto Colombia
Amadeo	30	Maracaibo	*Gaviota*	30	Pto Cabello
Lelia	31	Aruba	*Frieda*	30	Maracaibo
Alberta	31	Maracaibo	*Louisiana*	31	San Juan
Rufina	31	Pto Cabello	*Lelia*	1 Nov	Bonaire
Maria	1 Nov.	Bonaire			

Buitenland.

De verwoestingen in Roemenië.

Onlangs is er een boek verschenen over de „Engelsch-Roemeensche verwoestingen der Roemeensche petroleum-industrie." Uit het goed gedocumenteerd overzicht lichten wij het volgende:

Bij den aanvang van den Roemeenschen oorlog reeds, toen de troepen uit Zevenburgen werden verdreven en de kansen keerden, gelastte de regeering om in alle bedrijven de noodige machinedeelen te demonteeren, met aanteekeningen van herkomst te verpakken en aldus ketels, machines, distillatoren enz. zonder ze te verwoesten toch volkomen onbruikbaar te maken. De voorraden benzine en petroleum moesten door toevoeging van andere stoffen onbruikbaar worden gemaakt en de boorgaten verstopt. Tengevolge van herhaalde tegenorders, soms binnen 24 uur elkander afwisselend, is van een dergelijke stelselmatige onbruikbaarmaking in de meeste bedrijven niets gekomen. Toen plotseling echter de Duitsche opmarsch snel en onstuimig inzette, was het te laat en kreeg de Engelsche „vernielingscommissie" onder de majoors Thomson en Norton Griffith van het Roemeensche hoofdkwartier volmacht om de bedrijven volkomen te verwoesten. Dit is, voor zoover dit nog mogelijk was, stelselmatig geschied. Ketels werden drooggestookt, motoren liet men zonder waterkoeling zoolang loopen tot ze ontploften en sloeg daarop de metaaldeelen met mokers tot gruizel. Distillatoren werden in elkaar gehakt, de tanks liet men leegloopen over het terrein en stak de vloeistof daarop in brand, zoodat alles in lichtelaaie stond en de metalen vloeistofhouders reddeloos in den gloed vernield werden. De boorgaten werden volgesmeten met schoppen, houweelen, stukken metaal, staaldraad en alles wat maar bij de hand was, vaak 30 meter hoog. De pilaren onder de leidingen werden doorgezaagd, zoodat alles in duigen viel, de pomptorens werden in brand gestoken, de machinehuizen, de bureaux, de woningen, alles werd in petroleum gedrenkt en aan de vlammen prijsgegeven. De arbeiders, ingenieurs, opzichters enz. waren vooraf weggezonden.

Het schijnt, dat Engeland, alvorens het vernielingswerk te beginnen, een volledige schadevergoeding heeft beloofd, welke vooruit op 600 millioen Lei werd geschat. Het gerucht echter, dat begin 1917 in Roemenië liep, als zou aan de Romana-Americana reeds een schadevergoeding van 40 millioen Lei zijn uitbetaald, is onjuist.

De schade, toegebracht aan het werk van vele geslachten, is volkomen onberekenbaar en loopt in verscheidene honderden millioenen Lei. De schade is daarom zoo groot, omdat ten eerste van het uitvoerverbod sinds Aug. 1914 groote hoeveelheden bezine en petroleum in voorraad lagen en ten tweede, omdat het herstel van de vernietigde instellingen tegenvolge van den oorlog en den daaruit voortgesproten economischen toestand, vele malen duurder zal zijn dan de oorspronkelijke aanleg. Daar deze prijzen echter nu niet te berekenen vallen, kan men ook onmogelijk de aangebrachte schade schatten. Bovendien kan men thans nog niet nagaan, of alle vernegelde boorgaten weer ontnageld kunnen worden. En elk boorgat, wat niet meer in werking gebracht kan worden, beteekent een schadepost van 80 tot 100.000 en zelfs tot verscheidene honderdduizenden Lei.

Neemt men slechts de oorspronkelijke waarde van het petroleumbedrijf in Roemenië, dan bedraagt dit:

108	millioen Lei aan	boorgaten,
105	„ „ aan	raffinaderijen,
16.15	„ „ aan	tanks
229.15	millioen Lei.	

De tanktreinen vertegenwoordigen bovendien een waarde van 21.85 millioen.

Dit zijn de bedragen, die in de ondernemingen zijn gestoken en verloren zijn gegaan. Dan zijn er bovendien ongeveer 898.000 ton petroleum of benzine verloren. Ten slotte ligt het grootste deel der bedrijven nog voor vele jaren volkomen stil.

Duitsche verliezen aan vliegers.

Aangaande de verliezen der Duitschers aan vliegers wordt uit Parijs bericht:

De Duitsche vliegdienst, spaarzaam met zijn materieel, is dit niet met zijn vliegers. De beide laatste slachtoffers, na Menchkoff, Löwenhardt en Pipphard, zijn de luit. Dillik, op het Sommefront neergeschoten en volgens de Engelsche bladen de luit. Pütter. De dertien Duitsche kampioenen, die einde Juli gevallen zijn, zijn volgorde hunner luchtoverwinningen: Löwenhardt (53), Menchkoff (39), Bongartz en Buckler (33), Pillie (31), Wusthoff (28), von Auscheck (27), Kirchsteiner (27), Pütter (25), Windisch, Friedrichs en Pipphard (21) en Reinhard (20).

De geest van Boelcke en Immelmann schijnt onder zijn opvolgers nog wel te leven.

Een nieuw soort kunsthand.

Het is aan de wetenschap der techniek gelukt, een kunsthand te vervaardigen, die in beweging wordt gebracht met behulp van gecomprimeerde lucht. Het is bekend dat de techniek van vele werktuigen gebruik maakt, die door samengeperste lucht worden gedreven. In vele werkplaatsen is dus lucht bij de hand. De hand, door gecomprimeerde lucht bewogen, lijkt op een tang. De arbeider sluit zijn hand aan aan de leiding, met gecomprimeerde lucht gevuld. De lucht stroomt door een ventiel toe, terwijl door het openmaken van een ander ventiel de lucht weer weg kan stroomen. Bij het toestroomen van de lucht gaat de hand dicht, en zij gaat open bij het uitstroomen van de lucht. Hierdoor kan de werkman zijn werktuigen grijpen en loslaten. Hij opent en sluit de ventiel met zijn gezonde hand, of, indien hij beide handen verloren heeft, met den voet. Dit systeem heeft het voordeel boven andere, dat de werktuigen niet speciaal gemaakt behoeven te worden voor de kunsthand. Maar wel is de verminkte, evenals bij de magnetische hand, gebonden aan een bepaalde plaats. Hij kan zich niet ver daarvan verwijderen, omdat hij van de leiding afhankelijk is.

De magnetische hand, een uitvinding van den directeur Klinkenberg, is voorzien van een electromagneet, die men door middel van een draad verbindt met een stopcontact. De stroom kan echter ook verkregen worden door een electrische batterij, die de man bij zich draagt. Zoodra de stroom ingeschakeld wordt, wordt de hand magnetisch, en kan ze werktuigen, spijkers, vork en mes grijpen, die weer uit de hand vallen, zoodra men den stroom uitschakelt.

IJsland.

Europa is een nieuw koninkrijk rijker geworden: IJsland. Zooals „de Tijd" meldt, zijn de Denen en IJslanders het tegen de Engelschen eens geworden na een grondwettelijken strijd van eenige tientallen jaren, zoodat de energieke bevolking van dit eiland (90.000 zielen) zich rustig aan haar bezigheden kan wijden.

Oeconomisch is IJsland nog voor groote ontwikkeling vatbaar. Het bezit in zijn watervallen geweldige voorraden „witte kolen", welke industrieel van groote beteekenis kunnen worden en een talrijke bevolking onderhouden. Men zal er in Scandinavië en op het eiland wel voor zorgen, dat het kapitaal van IJslands industrieele ontwikkeling uit Noorsche beurs komt.

De verhouding tusschen Denemarken en IJsland is die van een werkelijke unie. Gemeenschappelijk is voortaan behalve de koning de buitenlandsche politiek. Dit moet men zoo verstaan dat er voortaan een IJslandsche buitenlandsche politiek zal bestaan, maar dat de souvereine staat IJsland zijn buitenlandsche aangelegenheden door ambtenaren van het Deensche ministerie van buitenlandsche zaken en dus door den Deenschen minister van buitenlandsche zaken zal laten bezorgen. IJsland heeft het recht, zekere posten, die zich bijzonder met IJsland hebben in te laten, door IJslanders te laten bezetten. Ook zullen IJslanders bij de Deensche gezantschappen in het buitenland geattacheerd kunnen worden.

De IJslandsche ministers zijn niet meer verplicht, den Deenschen minister raad bij te wonen. Zij hebben voortaan in volle zelfstandigheid hun koning, den koning van IJsland, verslag uit te brengen. IJsland is eeuwig neutraal en een oorlog van Denemarken zal IJsland nimmer verplichten, zijn neutraliteit op te geven. Omgekeerd is Denemarken niet verplicht, het eiland te verdedigen, indien het aangevallen mocht worden. Een ministerie voor landverdediging bezit IJsland niet. De visscherij-inspectie in de IJslandsche wateren is voorloopig aan een Deensch oorlogsschip onder Deensche vlag opgedragen. Overigens heeft IJsland het recht, in alle wateren zijn eigen vlag te vertoonen.

Papieren garens.

Ofschoon papieren garens in de praktijk niet in alle opzichten geheel hebben beantwoord aan de hooggestelde verwachtingen, zijn zij toch op menig gebied uitstekend bruikbaar gebleken.

De Rhein. Westf. Ztg. meldt, dat zij bij de vervaardiging van tapijten, loopers, zakken, touwen en koorden heel goed voldoen. Zelfs heeft men er thans drijfriemen van vervaardigd, die in qualiteit niet onderdoen voor leeren drijfriemen.

Welk een omvang de papierengarenindustrie in Duitschland gedurende den oorlog reeds heeft aangenomen, blijkt wel uit het feit, dat zij tegenwoordig ongeveer 40 millioen KG papieren garens per jaar voortbrengt. Om de 154 millioen K.G. jute, die Duitschland in 1913 verbruikte, door houtstof te vervangen, waren ongeveer 1,700,000 kubieke meter hout noodig, daar 1 kubieke meter hout ongeveer 90 K.G. cellulose levert. In 1900 leverden de Duitsche bosschen bijna 18 millioen kubieke meter brandhout en ruim 20 millioen kubieke meter timmerhout — te zamen ruim 20 maal meer dan in 1917 voor de cellulose-industrie noodig was. Bovendien heeft Duitschland de beschikking over de onuitputtelijke wouden van Litauen, zoodat de houtvoorziening der Duitsche cellulose-industrie voor onafzienbaren tijd is verzekerd.

Als tenminste niet ......

De Engelsche verliezen.

Het totaal der Engelsche verliezen op alle fronten bedroeg volgens de ambtelijke verlieslijsten in Juli: 1976 officieren en 62.861 minderen. In Maart waren deze cijfers: 1046 officieren en 11.070 minderen, in April 8996 officieren en 47.250 minderen; in Mei 7695 officieren en 154.939 minderen; in Juni 4406 officieren en 135.729 minderen, totaal in 5 maanden: 24.116 officieren en 411.353 minderen.

En hoeveel daarna nog?

Ter zee zijn de getallen even onrustbarend.

Het „Journal of Commerce" schreef hierover:

„De vijand is er helaas maar al te goed in geslaagd, onze schepen tot zinken te brengen. Aan het einde van 1917 bedroegen de Britsche scheepsverliezen ruim 7 millioen ton bruto, en daar de vijand het vooral op onze grootste en beste schepen had gemunt, is dit verlies veel ernstiger dan de cijfers doen vermoeden, al zijn deze op zich zelf reeds ernstig genoeg. Waarschijnlijk hebben wij sindsdien nog 1 millioen ton bruto verloren. Wat nu betreft de standaardschepen, die wij thans bouwen, wij gelooven niet, dat zij de plaats zullen innemen van de groote massa schepen, die vernietigd is. De kwaliteit der thans gebouwde schepen toch is niet te vergelijken met de kwaliteit der schepen, die wij verloren hebben. Zonder eenigen twijfel heeft onze handelsmarine aan productiviteit veel meer verloren dan het aantal en de tonnemaat der verloren schepen doen vermoeden."

Toen al ontevredenheid?

In een zijner laatste toespraken tot den Rijksdag verklaarde Graaf von Hertling, dat de publieke ontevredenheid van het Duitsche volk over den militairen toestand op het Westelijk front geen reden van bestaan had. Hij opende zijn rede met de belofte, dat hij steeds bereid zou zijn, den Rijksdag verdere inlichtingen te verstrekken.

De voornaamste oorzaak voor de algemeene ontevredenheid onder het volk lag volgens hem in den grooten druk onder de bevolking, door den 4-jarigen oorlog teweeggebracht, die verzeld ging van zware offers.

Verzweeg hij niet nog een andere reden, die den huidigen toestand verklaart?

Graaf Witte als Profeet.

De „Times" bevatte laatst een allermerkwaardigste beschouwing over den toestand in Rusland van een Rus dien het blad zeer invloedrijk noemt. De schrijver ontving de volgende vertrouwelijke uitlatingen van wijlen graaf Witte:

„Twee wegen staan Rusland open: een langzame ontwikkeling onder een geleidelijk hervormde monarchie in nauwe vriendschap met Duitschland of een snellere, die van revolutie, instortingen, anarchie, in losse verbinding met de ongeveer veel meer ontwikkelde democratiën van het Westen. De linksche partijen in Rusland doen met hun overdreven ideeën, en agitatie onbewust haar best, om het land op den eersten weg te dringen. Onze autocratische monarch Nicolaas II leidt het land blind op den tweeden weg. Zoo is de ironie van het leven.

Het schijnt mij toe, dat de Keizer zal slagen, maar het, van zijn troon, misschien zijn dynastie kosten.

Ik zelf ben als bevorderaar der Russische industrie en beheerder der financiën natuurlijk tegen de instorting. Ik heb ook nog een andere reden, om den tweeden weg af te keuren. Een revolutie in de beste beteekenis van het woord kan in Rusland niet van onder af komen omdat zij dan tot anarchie en instorting zou leiden. Een revolutie zonder ramp is enkel van bovenaf mogelijk. Alexander II zette in de eerste jaren van Urbo een vreedzame revolutie door. Nicolaas II breng t hoogstens een matigheidsedict voor elkaar. Dit bewijst slechts, dat het Russische volk gewillig gehoorzaamt aan de maatregelen, die door de nationale welvaart worden voorgeschreven. Als wij een Tsaar hadden als Alexander II in zijn besten tijd, dan zou een noodzakelijk geworden revolutie van bovenaf uitvoerbaar worden, maar ik herhaal: slechts onder voorwaarde, dat wij vrienden blijven met Duitschland. Nicolaas drijft ons in een revolutie van onderaf. Ik vrees deze niet alleen wegens het ongeluk, dat zij zal verwekken, maar ook, omdat ik in de westelijke monarchieën geen staatsman zie, die dan met ons voeling zal nemen en die in staat zal zijn, Rusland voor de gevolgen te redden. Er is niet een onder hen, die Rusland kent of het Russische volk begrijpt en in staat is, de dringende noodzaak in te zien om strenge uitzonderingsmaatregelen te nemen. Ik zie vooruit, dat Rusland, niet begrepen in zijn ellende, liever tot zijn oude wegen terug zal keeren en het komt mij daarom voor dat de ontwrichting, welke het door de revolutie van onderaf ondergaan zal, nutteloos en noodlottig zal zijn......

Waardeering.

Aan de *Morning Post* werd van het Amerikaansche front draadloos geseind:

„De terugtocht der Duitsche troepen werd knap geleid. De Duitsche legerleiding slaagde er in, vele duizenden Amerikaansche en Fransche soldaten met een slechts gering aantal Duitsche troepen tegen te houden. Kleine troepenafdeelingen van twintig tot dertig man met machinegeweren hielden halve dagen lang den opmarsch van Fransch en Amerikaansche bataljons op. Het ongeluk daarbij is, dat tegen tijdverlies, betwelk niet door buitensporige verliezen wordt goedgemaakt, geen middel bestaat. De verliezen der Duitschers wegen tegen de behaalde voordeelen op, want tijd is voor de Duitschers van grootere waarde dan verliezen aan menschenlevens. Bovendien zijn de Duitsche verliezen verrassend gering. De Duitsche legerleiding heeft ze op allerlei wijzen weten te verhinderen, doordat zij geen geregelden tegenstand heeft trachten te bieden. De Duitschers konden bijna al hun kanonnen medevoeren.

Werkelijk, waardeerend.

Een koninkrijk Polen?

Half Augustus is er in het Duitsche hoofdkwartier een bijeenkomst gehouden, die in hoofdzaak gewijd was aan de bespreking van Polen's toekomst.

De „Germania" wist er over te vertellen, dat Polen zich in de toekomst zelfstandig bij de Centralen, speciaal bij Duitschland, zal aansluiten, maar met de belangen van den bondgenoot werd ook in het bijzonder rekening gehouden, doordat voor de koningskeuze voorloopig een Oostenrijksche aartshertog in aanmerking kwam.

Door de oplossing van het Poolsche vraagstuk, aldus de „Fr. Ztg.", worden vanzelf ook een heele reeks hinderpalen uit den weg geruimd, die voor het zelfstandig Litauen op het oogenblik nog bestaan en die hoofdzakelijk worden veroorzaakt door de grensquaesties.

De „Vorwärts" wees naar aanleiding van de beslissing, in het hoofdkwartier genomen, erop, dat de eischen der Poolsche activisten de volgende zijn:

Geen wijziging in de huidige Duitsch-Poolsche grens, daarentegen vaststelling van de grenzen met Litauen volgens het ethnografische beginsel en de bepaling van scherp getrokken grenzen met Oekranië, Rusland en de Baltische provinciën. Voorts vrije scheepvaart op de Weichsel en Dantzig als vrijhaven.

De activisten zijn bereid, conventies in zake de tollen, het leger en het handelsverkeer met de Centralen te sluiten, doch wenschen een zelfstandig Poolsch leger, en vergaande zelfstandigheid in zake het bestuur, vooral wat betreft de financiën, welker regeling tot nu toe in handen der Centralen ligt en waarvan de Poolsche regeering zelf slechts een klein deel in handen krijgt.

Voorts moet de grens tusschen de Duitsche en Oostenrijksche invloedssfeer vervallen, daar deze thans buitengewoon storend werkt op een regeling van het verkeer.

Wij zijn benieuwd hoe de oplossing van het Poolsche vraagstuk gewijzigd zal worden door de aanstaande Vredesconferentie.

Curiosidades de la Guerra.

La Guerra Europea ha sacado á la luz de una manera positiva el valor del aceite de hígado de bacalao como un elemento nutritivo productor de fuerzas y resistencia. Cuando escaseaban alimentos y medicinas en Alemania, esta potencia mandó á Noruega agentes para acaparar la producción total de aquel aceite. Convencida Inglaterra de lo valioso de este elemento de substancia que su enemigo tan cautelosamente aprovechaba, el año siguiente mandó sus agentes á Noruega y contrató á precio fabuloso todo el abaste para uso de las tropas Aliadas. Ese es un verdadero tributo al gran valor de aquel precioso aceite y motivo porqué hubo que pagar precios fabulosos por el para continuar elaborando lo EMULSIÓN DE SCOTT, para que no falta ra este medicamento, tan indispensable en estos países donde dependen de ella millares de organismos debilitados. La casa de la EMULSIÓN DE SCOTT no reparó en gastos para asegurarse sus abastos del Aceite di Hígado de Bacalao y además de tener hechas sus contratas anticipadas para refinería de Noruega, mandó compradores recorriendo las pesquerías i recogiendo nuevos abatos sin considerar el costo. Gracias á lo cual no faltará aquella famosa medicina en nuestra país. 3

Bekendmaking.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van 1 Maart 1917 tot en met 31 Augustus 1917, onder **No. 4346 S** tot en met **No. 3490 T.** zal plaats hebben op Donderdag den 7en November a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 2 Nov. 1918.

De Voorzitter,
C. S. Gorsira.

8